

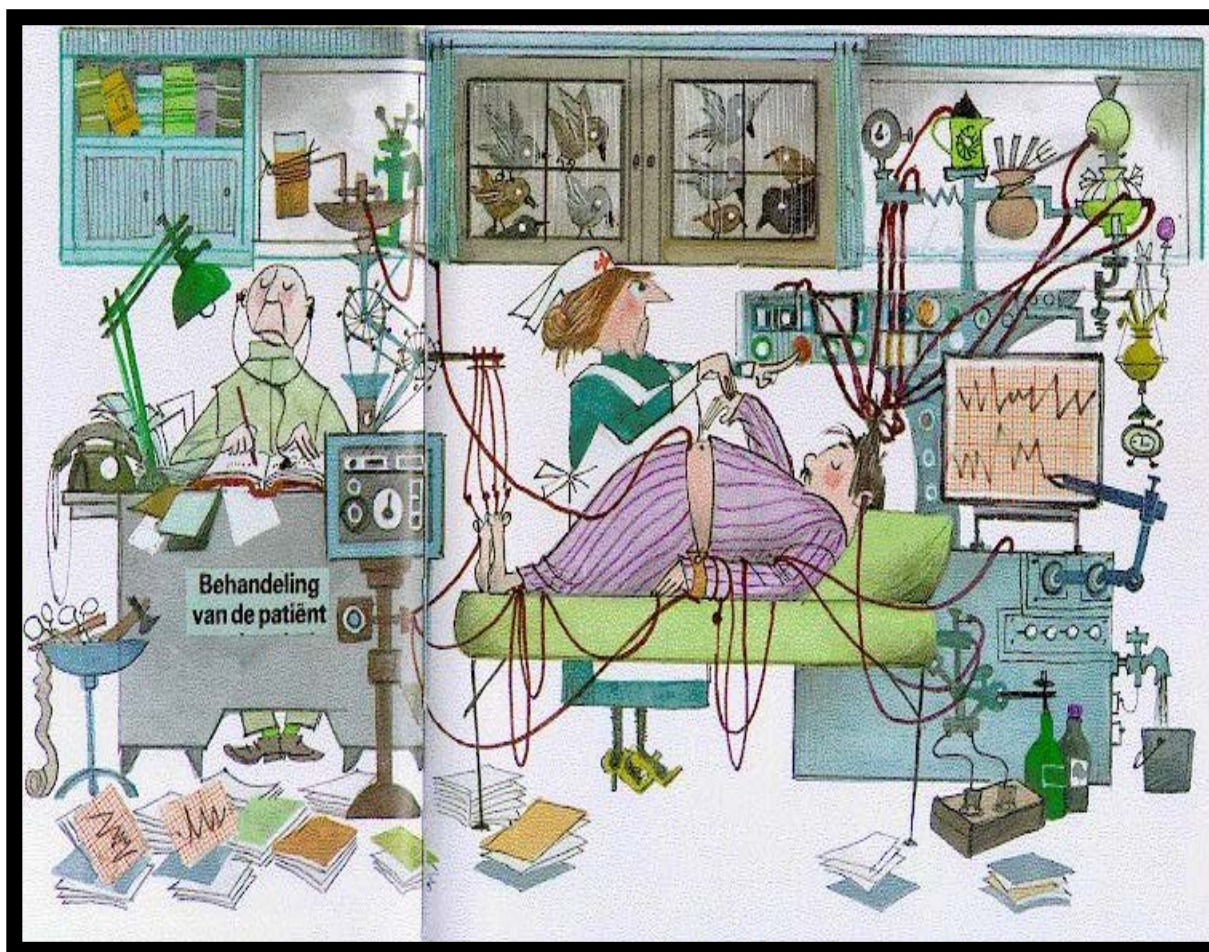

Palliatieve Zorg: uitgangspunten.....

Prof.dr. Kris C.P. Vissers, MD, PhD, FIPP
Radboud Expertisecentrum voor Pijn en Palliatieve Geneeskunde

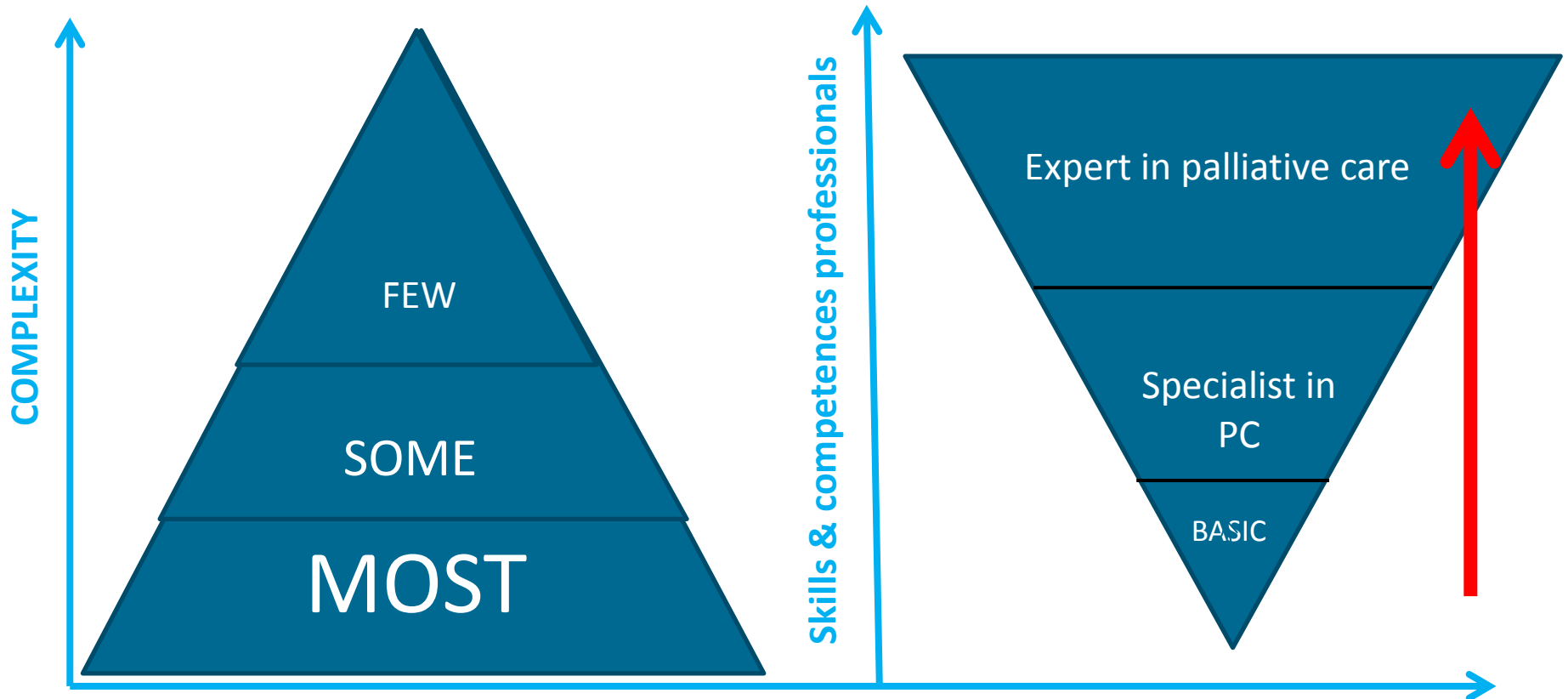
Kris.vissers@radboudumc.nl / 06 304 105 48

Algemeen Kader

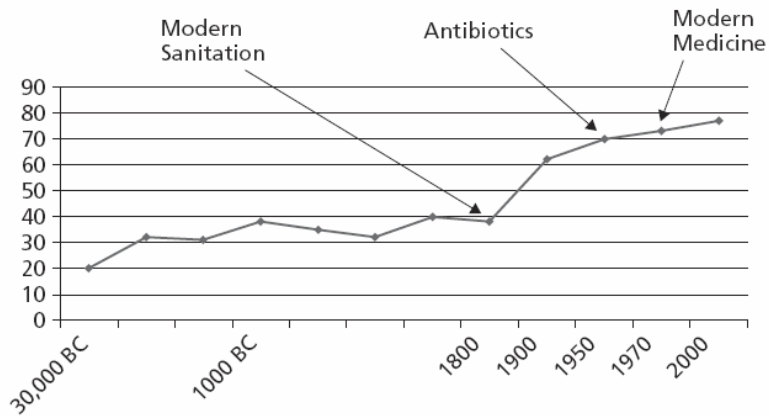
Waarom volgt u deze cursus?

Skills & Competences in Palliatieve Care

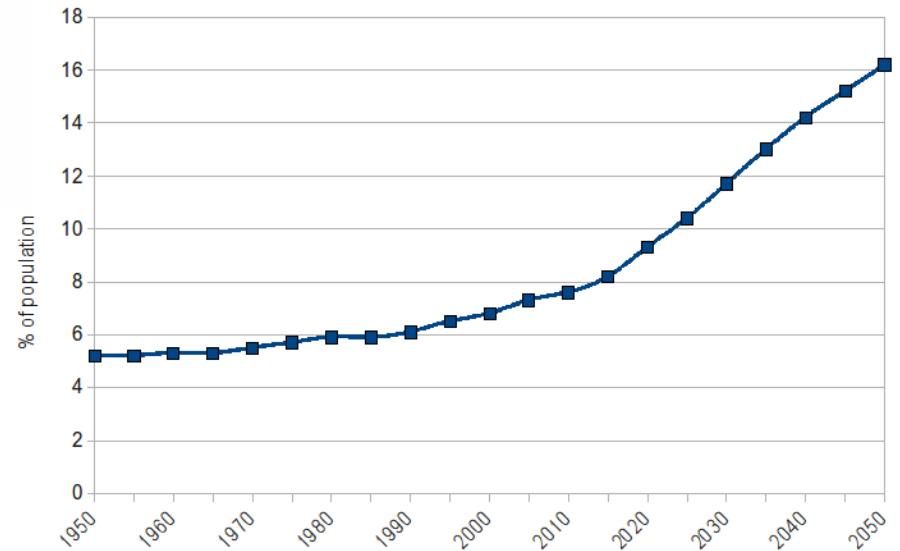
We all live longer.....

FIGURE 1. Median Life Expectancy in Years.

Percentage of the World Population Over 65, 1950-2050

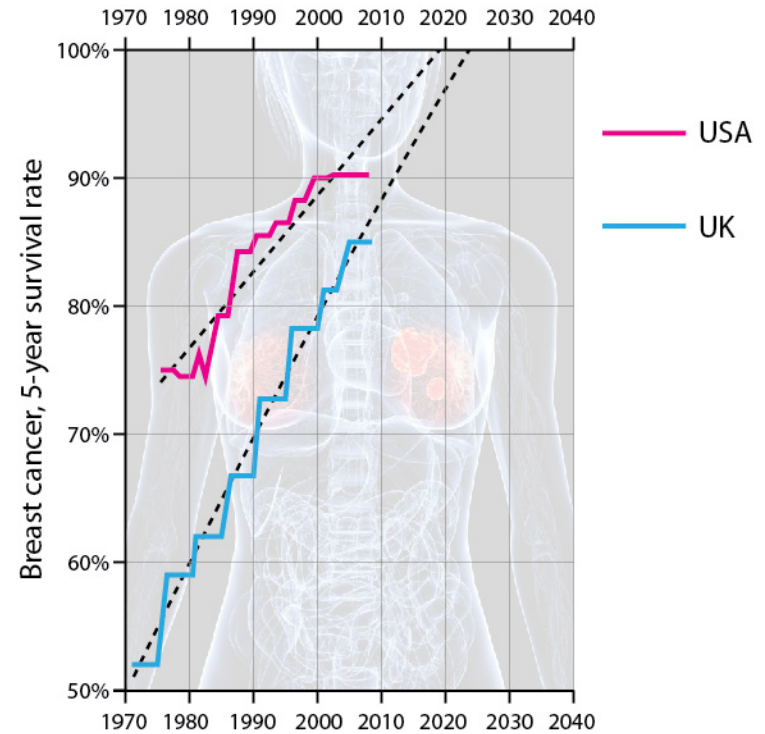
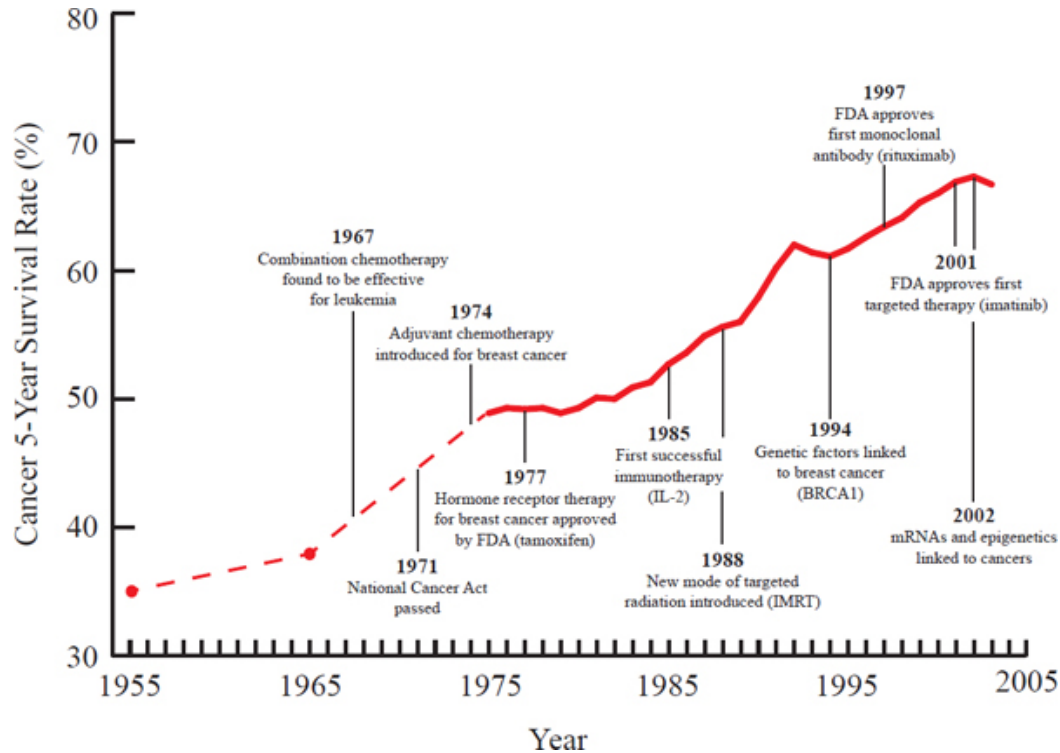
Source: UN World Population Prospect, 2008

Economy is growing slower than health care

Global increase of 5 years survival rate

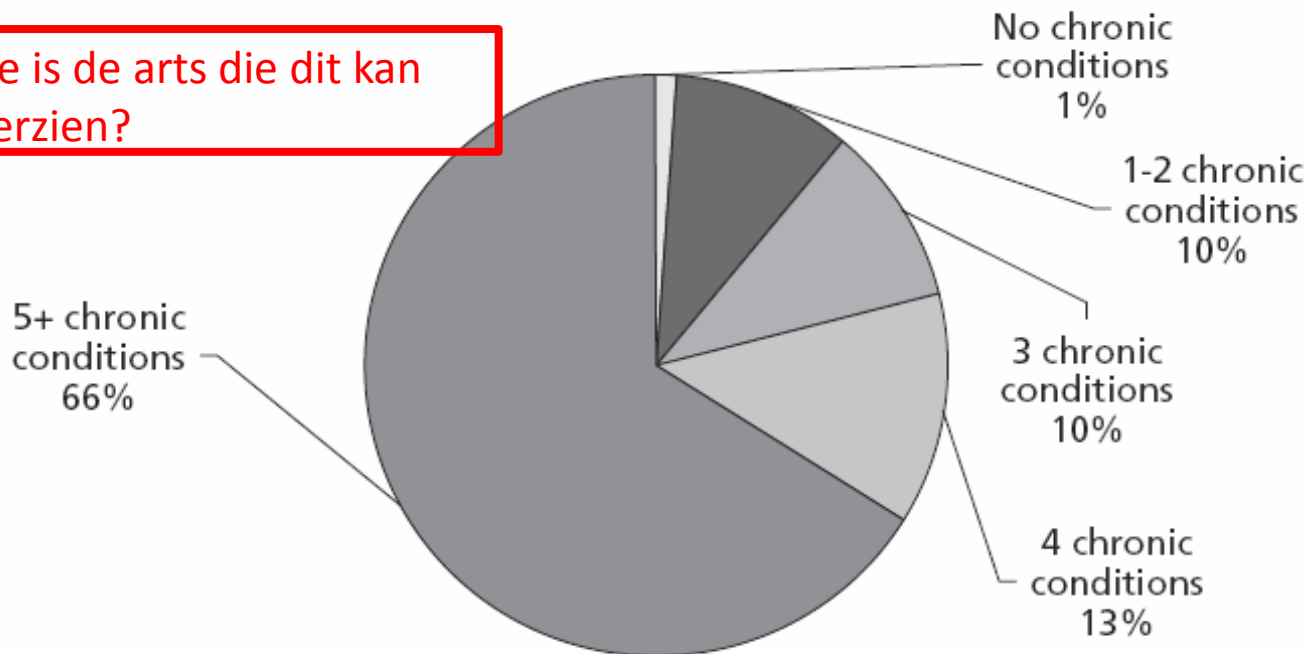

www.FutureTimeline.net

2/3 van de kosten worden gemaakt bij patiënten met multimorbiditeit

FIGURE 5. *Two-Thirds of Medicare Spending Is for People with Five or More Chronic Conditions.*

Wie is de arts die dit kan overzien?

Uitdagingen

DISTRIBUTION OF ADULTS IN NEED OF PALLIATIVE CARE AT THE END OF LIFE, BY DISEASE GROUPS

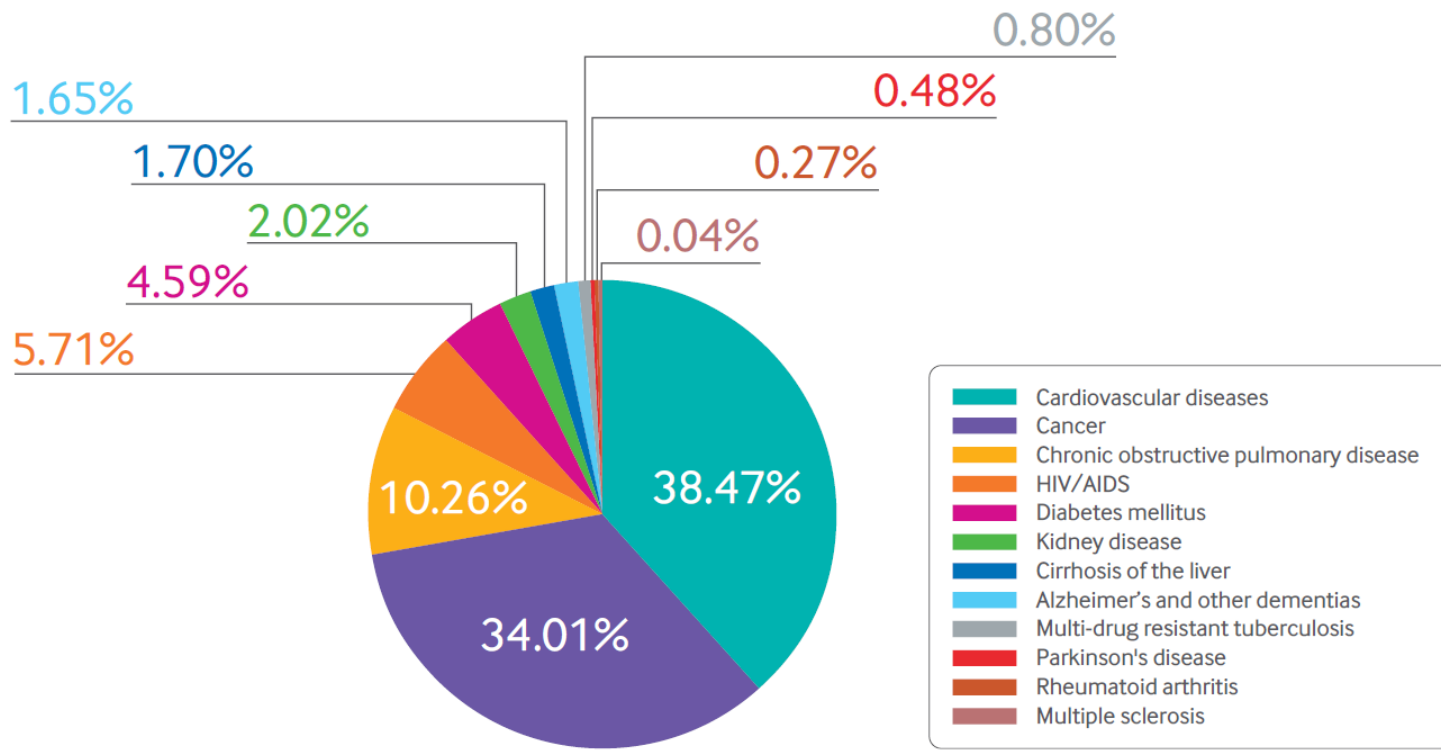

Fig 1 | Distribution of adults in need of palliative care at the end of life by disease. *Adapted, with permission, from the World Health Organization²⁵

“Het Zwitserleven Gevoel”

- Te mogen spelen
- Te mogen dansen
- Gelukkig mogen zijn
- Te mogen meedoen
- Een steentje bijdragen
- ...

- Misschien ook zorgen
- Misschien ook eenzaam
- Misschien geen arm om je heen
- Misschien ....

Make your choice?

Natural
death?

Palliative
Sedation?

Euthanasia?

The normal pathway of human beings?

Palliatieve – ondersteunende zorg?

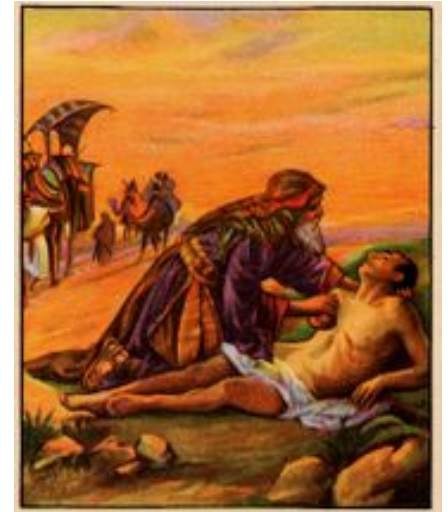
The Tree

What is quality of life?

Medical progress retunes a lot of diseases from terminal to chronic diseases.

Improving the quality of life of this prolongation of life seems to be much more difficult

---

Hoe moet het.....?

Dame Cicely Saunders

You matter because you are you,
And you matter to the end of your life.

We do all we can
Not only to help you die peacefully,

But also to live

Until you die.

Waar komt de naam palliatie vandaan?

What is Palliative Care?

Palliative care is an approach that improves the quality of life of patients and their families facing the problems associated with life-threatening illness, through the prevention and relief of suffering by means of early identification and impeccable assessment and treatment of pain and other problems, physical, psychosocial and spiritual.

Palliative Care:

- uses a **team approach** to address the needs of patients and their families, including bereavement & counselling,
- is applicable **early in the course of illness**, in **conjunction** with other therapies that are intended to prolong life, such as chemotherapy or radiation therapy, and includes those investigations needed to better understand and manage distressing clinical complications.

Algemene principes van palliatieve zorg

Landelijke richtlijn, Versie: 3.0

A. de Graeff, A.P. Jobse, S.C.C.M. Teunissen, M.M.J.D. Verkuijden,
K.C.P. Vissers, Z. Zylicz

Pain Practice, 2012

REVIEW ARTICLE

Palliative Medicine Update: A Multidisciplinary Approach

Kris C. P. Vissers, MD, PhD, FIPP*; Maria W. M. van den Brand, MD*;
Jose Jacobs, RN, MANP*; Marieke Groot, RN, PhD*; Carel Veldhoven, MD*;
Constans Verhagen, MD, PhD^{*,†}; Jeroen Hasselaar, PhD*; Yvonne Engels, MD, PhD*

*Department of Anesthesiology, Pain and Palliative Medicine, Radboud University Nijmegen Medical Centre, Nijmegen, The Netherlands; †Department of Medical Oncology, Radboud University Nijmegen Medical Centre, Nijmegen, The Netherlands

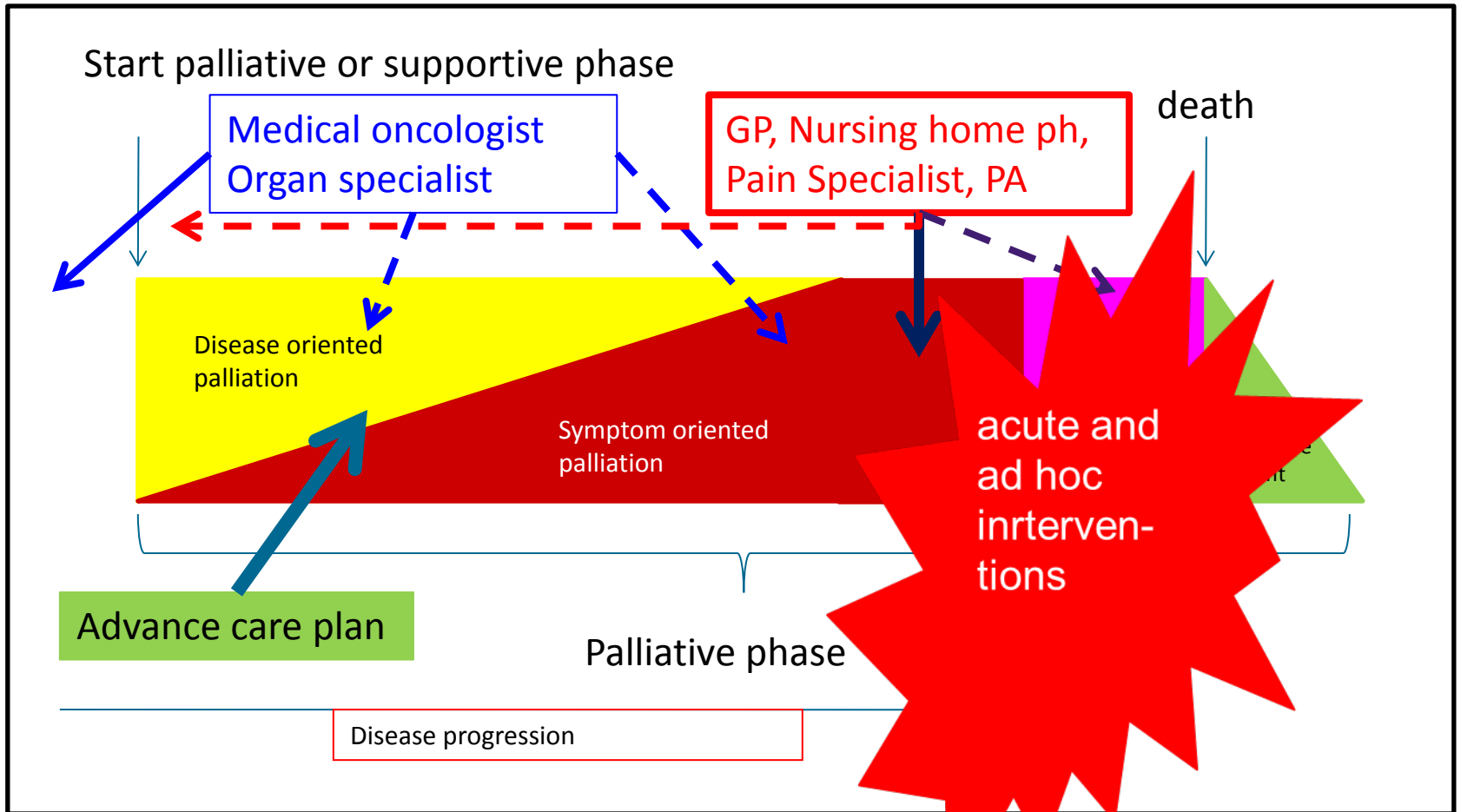

Palliative care in Dutch hospitals: a rapid increase in the number of expert teams, a limited number of referrals

A. Brinkman-Stoppelenburg^{1*} , M. Boddaert², J. Douma² and A. van der Heide¹

The most common disciplines

- nurses 72 %
- nurse practitioners 54 %
- physicians specialized in internal medicine 90 %
- Anaesthesiology 75 %
- spiritual caregivers 65 %

Textbook on palliative care, 2010, Vissers, K et al

Abraham Maslow

Maslow's hierarchy of needs

Curatief (door) behandelen?

Bio-psycho-sociaal – spirituele dimensies en aandacht!

Curatieve zorg
Levensverlengend
handelen

Palliatieve zorg
Kwaliteit van leven
En sterven

Therapeutische
Hardnekkigheid
Nut van zorg

Behandelwens
Van patiënt
Bespreken!

Hulp bij besluitvorming in de palliatieve fase

Visie professional \ Visie patiënt	Effectieve R	partieel (in)effectief	ineffectief
zinvol	Consensus behandeling	Patient beslist behandeling ?	Professional beslist Geen behandeling
partieel zinvol / -loos	Patient beslist behandeling?	Meest problematisch	Professional beslist Geen behandeling
zinloos	Patiënt beslist Geen behandeling	Beslissing aan patiënt Geen behandeling	Consensus Geen behandeling

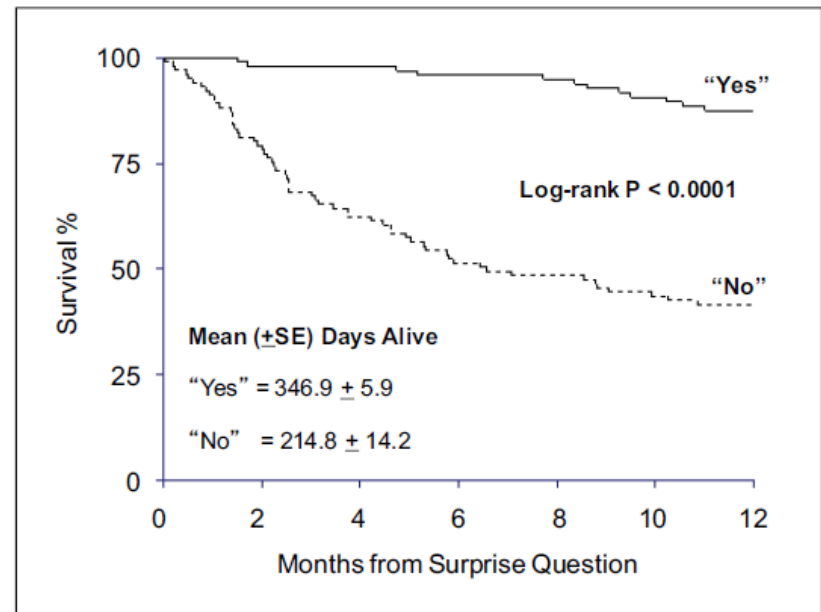
RESEARCH ARTICLE

Open Access

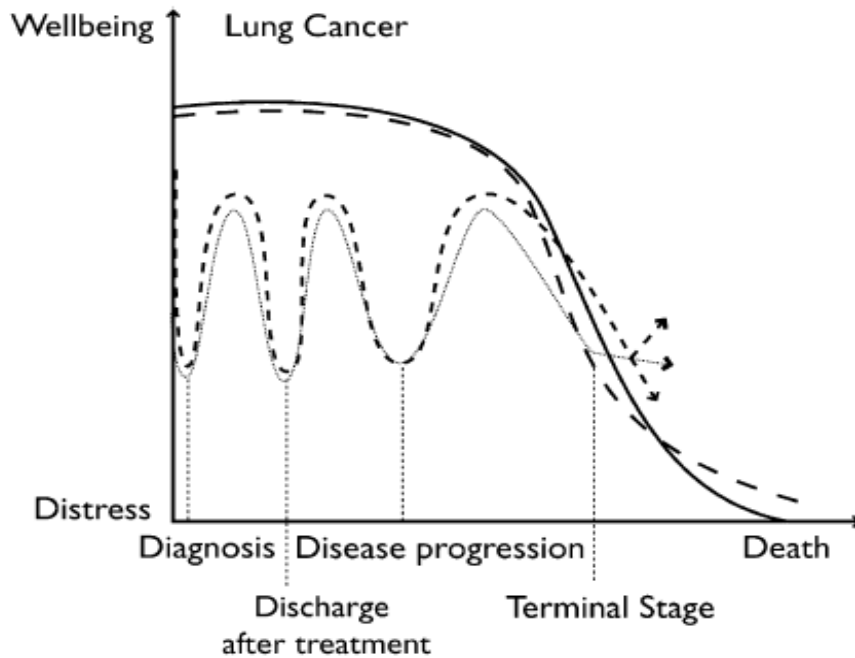

How accurate is the 'Surprise Question' at identifying patients at the end of life? A systematic review and meta-analysis

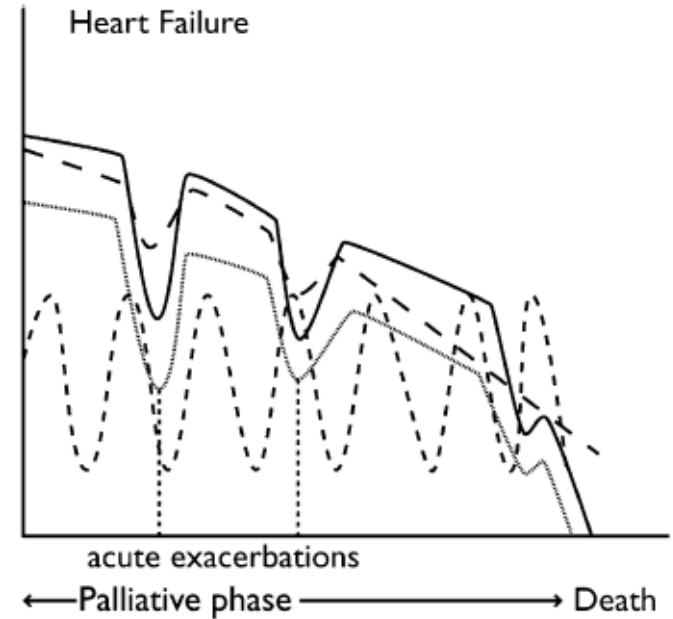
- Grote variatie in nauwkeurigheid van weinig tot aanvaardbaar
- Artsen scoren beter op de SQ dan verpleegkundigen
- Verder onderzoek is nodig

Trajecten in vier dimensies?

Trajectories
— Physical
- - Social
..... Psychological
- . - . Spiritual

Bijzondere richtlijnen...

---

www.pallialine.nl

 palliactief
*Nederlandse vereniging
voor professionele palliatieve zorg*

iKNL integraal
kankercentrum
Nederland

Kwaliteitskader palliatieve
zorg Nederland

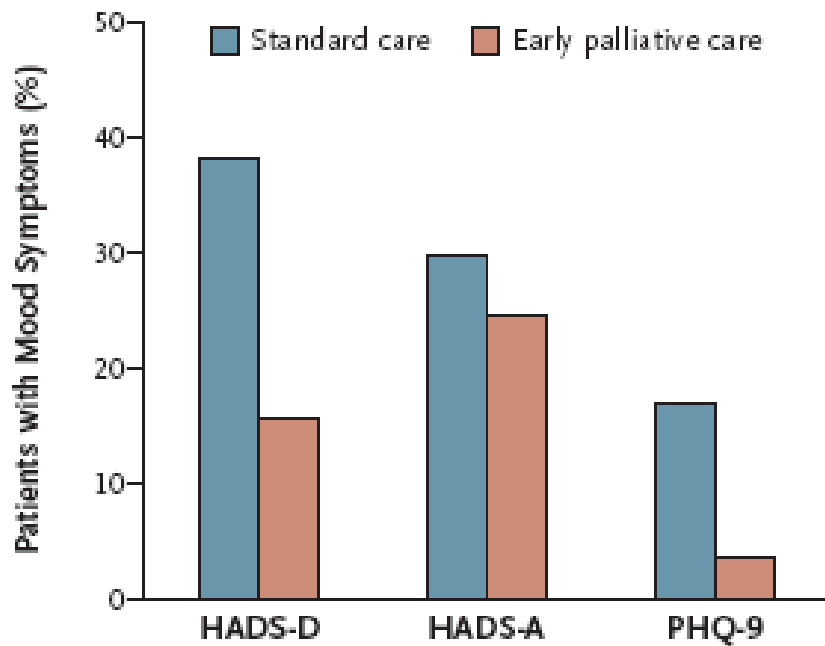

Early Palliative Care for Patients with Metastatic Non–Small-Cell Lung Cancer

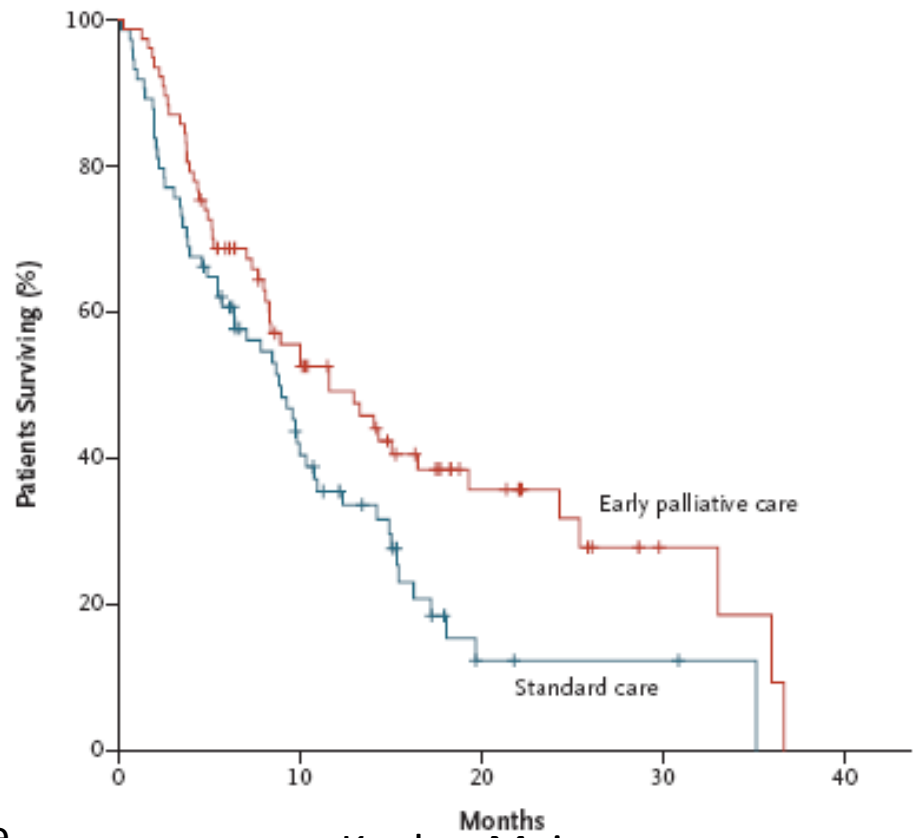
Jennifer S. Temel, M.D., Joseph A. Greer, Ph.D., Alona Muzikansky, M.A.,
Emily R. Gallagher, R.N., Sonal Admane, M.B., B.S., M.P.H.,
Vicki A. Jackson, M.D., M.P.H., Constance M. Dahlin, A.P.N.,
Craig D. Blinderman, M.D., Juliet Jacobsen, M.D., William F. Pirl, M.D., M.P.H.,
J. Andrew Billings, M.D., and Thomas J. Lynch, M.D.

Early Palliative Care for patients with metastatic non-small-lung cancer

Hads and Patient Health Questionnaire

Kaplan-Meier curve

Kunnen we aantonen dat Palliatieve Zorg zinvol is?

Palliative Care — A Shifting Paradigm

Amy S. Kelley, M.D., M.S.H.S., and Diane E. Meier, M.D.

Despite the increasing availability of palliative care services in U.S. hospitals and the body of evidence showing the great distress to patients caused by symptoms of the illness,³ the burdens on family caregivers,⁴ and the overuse of costly, ineffective therapies during advanced chronic illness,⁵ the use of palliative care services by physicians for their patients remains low. Physicians tend to perceive palliative care as the alternative to life-prolonging or curative care — what we do when there is nothing more that we can do — rather than as a simultaneously delivered adjunct to disease-focused treatment.⁶

Motivatie:

“... de academie moet niet langer als een academisch medisch centrum bewegen maar als een academisch medisch netwerk dat verantwoordelijkheid draagt!...”

Melvin Samson
Uitgesproken aan de Raad voor
Volksgesondheid, 2014

“...palliatieve zorg is ongeloflijk belangrijk . Maar er was te weinig bekendheid, er was te weinig deskundigheid en er waren te weinig mogelijkheden. ..

Els Borst
2010

“... we moeten werken vanuit vertrouwen voor en met de patiënt en zijn naasten zo dicht mogelijk bij huis!...”

Dick Herfst
Uitgesproken aan de Raad voor
volksgesondheid 2014

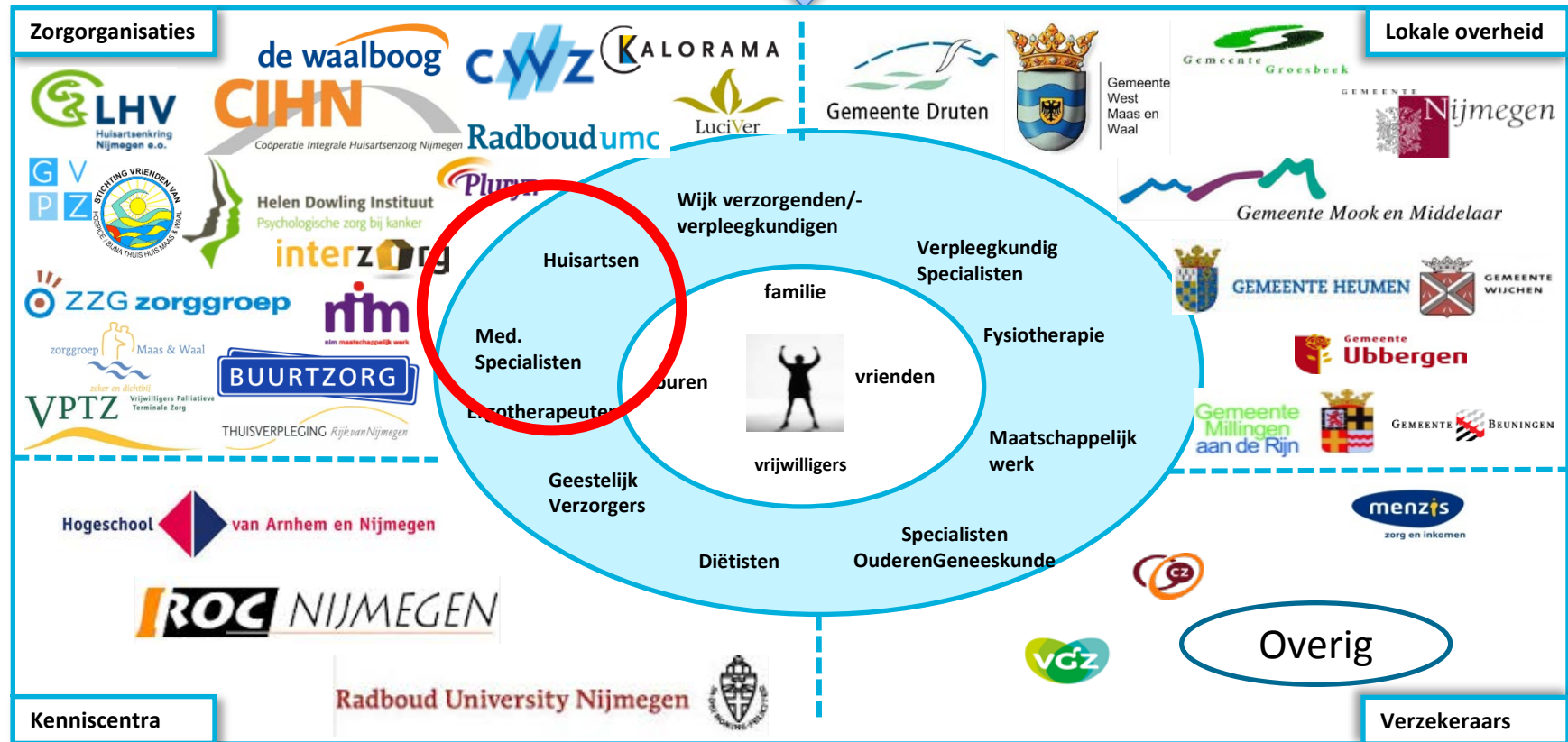
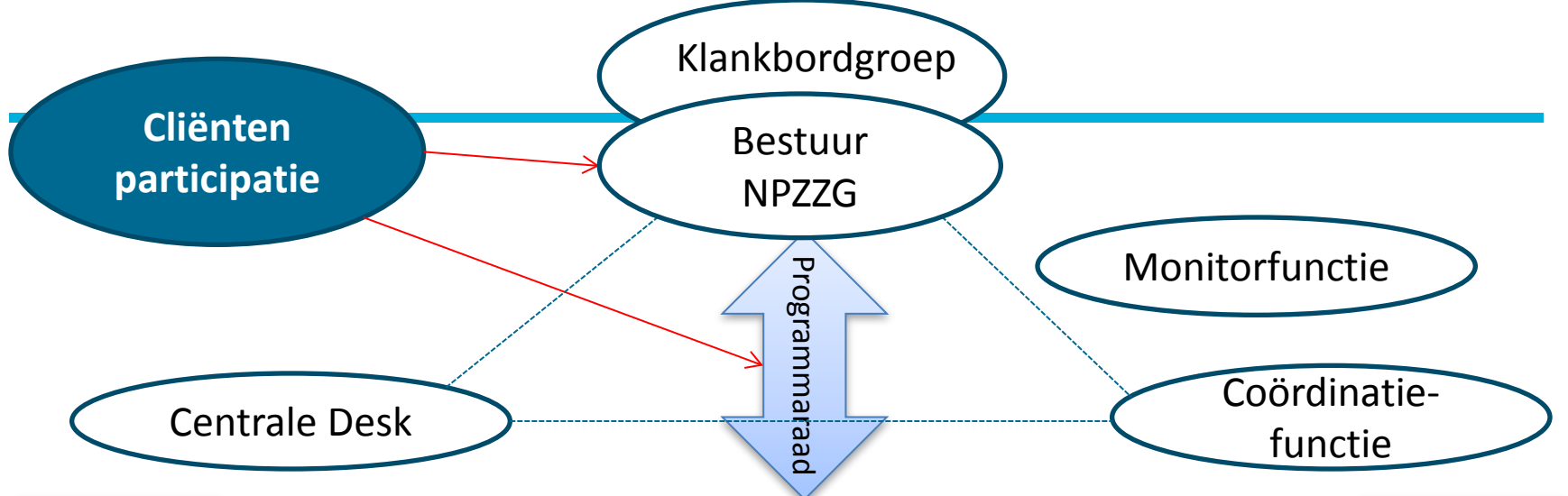
---

7 consortia Palliatieve zo

Noodzakelijke Structuur!

- supraregionale netwerken
- Volgen OOR regio's/ grenzen
- 6-11 netwerken / consortium
- Uniek verbonden met EPZ
- Aansturing LoCo overleg
- Programma: couleur locale

TOP team

Ondersteunende en palliatieve zorg in het UMC St Radboud

UMC St Radboud

Patiënteninformatie

Conclusies

- Langer leven heeft een belangrijk effect op de QoL
- Palliatieve zorg focust al vroeg in het ziekte-traject tijdens eventueel tijdens curatieve behandelingen: simultane aanpak is nodig!
- Palliatieve zorg moet vooral ondersteunend gericht zijn
- Vroege signalering : de surprise question!
- Gebruik het kwaliteitskader en wordt lid van Palliactief!

Veel succes met de opleiding!

Canon van de palliatieve zorg:

'Er worden geen dagen meer toegevoegd aan het leven, maar leven aan de dagen.'

Cicely Saunders over de betekenis van palliatieve zorg

1450

1843

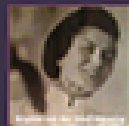
1846

1875

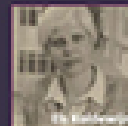
1969

1972

1973

1980

1989

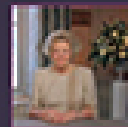
1990

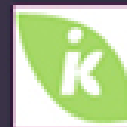
1991

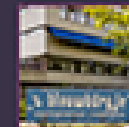
1992

1996

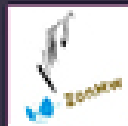
1996

1997

1997

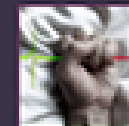
1998

1999

2000

2002

2003

2005

2011

2013

Palliactief

- dé landelijke multidisciplinaire beroepsvereniging, die zich inzet voor de palliatieve in de volle breedte. Het is een vereniging van en voor alle professionals werkzaam in de palliatieve zorg
- www.palliactief.nl